

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧУГУЄВО-БАБЧАНСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання циклової комісії
загальноосвітніх дисциплін
від 08.05.2026 №8

Введено в дію

Наказ ЧБЛФК від 11.05.2026 №25

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З БІОЛОГІЇ
для вступників на основі базової середньої освіти

селище Кочеток

2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета співбесіди з біології – оцінити уміння та навички вступників за програмою співбесіди, за результатами якої приймається протокольне рішення щодо надання вступнику рекомендації до зарахування.

Програму співбесіди з біології розроблено з урахуванням вимог чинних програм «Біологія. 6–9 класи» для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України наказом від 7 червня 2017 року № 804 .

Завдання оцінювання з біології полягає у тому, щоб оцінити знання та вміння учасників характеризувати основні біологічні поняття, закономірності, закони та теорії, біологічні явища і процеси, будову біологічних об'єктів; використовувати сучасну біологічну термінологію і символіку; порівнювати процеси життєдіяльності на різних рівнях організації, (молекулярному, клітинному, організмовому, популяційно-видовому, екосистемному, біосферному) та виявляти взаємозв'язки між ними; встановлювати причиннонаслідкові, функціональні, структурні зв'язки та закономірності у живій природі, класифікувати об'єкти; застосовувати біологічні знання для аналізу ситуацій, що виникають у різних сферах життя (обґрунтовувати правила поведінки у навколишньому середовищі, заходи профілактики захворювань, способи надання домедичної допомоги); виконувати розрахунки із використанням математичного апарату.

В програмі представлений основний перелік тем з таких розділів шкільної програми: «Рослини», «Різноманітність рослин», «Гриби», «Бактерії», «Тварини», «Різноманітність тварин», «Людина», «Біологічні основи поведінки людини», «Єдність хімічного складу організмів», «Структурна складність і впорядкованість організмів», «Спадковість і мінливість», «Генотип як цілісна система», «Розмноження та індивідуальний розвиток організмів», «Надорганізмові системи», «Основи еволюційного вчення».

Критерії оцінювання з природничого циклу: біологія і екологія.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень
Початковий	100 - 115	Абітурієнт розпізнає поняття, характеризує явища природи, об'єкти, що вивчаються, на основі свого життєвого досвіду, однослівно відповідає на запитання.
Середній	116 - 130	Абітурієнт відтворює значну частину навчального матеріалу, фрагментарно дає означення понять, законів, величин.
	131 - 145	Абітурієнт додатково до попереднього пояснює окремі явища, закони, досліди, при допомозі викладача робить висновки.
Достатній	146 - 160	Абітурієнт відтворює навчальний матеріал, виявляє розуміння навчального матеріалу, основоположних понять, теорій і фактів, аргументує їх зв'язок, володіє природничо-науковою компетентністю.
	161- 175	Додатково до попереднього. Абітурієнт володіє навчальним матеріалом і застосовує знання у стандартних ситуаціях, уміє узагальнювати й систематизувати надану інформацію, робити висновки, систематизує знання з теми на основі ЗЗП.
Високий	176 - 190	Абітурієнт володіє засвоєними знаннями і використовує їх у нестандартних ситуаціях, встановлює зв'язки між поняттями; самостійно використовує інформацію згідно з поставленим завданням під час моделювання структурно-логічних схем та образу природи.
	191 - 200	Абітурієнт на високому рівні опанував навчальний матеріал згідно чинної програми, володіє компетентностями, перш за все, природничо-науковою, які формуються в процесі вивчення природознавства; на СЛС показує елементи знань з усіх модулів та встановлені взаємозв'язки їх зі змістом освітніх галузей «Мова і література», «Математика».

ПИТАННЯ СПІВБЕСІДИ

Розділ «Біологія рослин»

1. Загальна характеристика рослин. Значення рослин.
2. Корінь: будова і функції. Видозміни кореня.
3. Пагін, його основні частини. Видозміни пагона: підземні та надземні.
4. Листок: зовнішня і внутрішня будова, функції.
5. Видозміни листка. Листопад.
6. Життєві функції рослин: живлення (мінеральне, фотосинтез), дихання, транспірація.
7. Будова і функції квітки. Різноманітність квіток.
8. Суцвіття. Типи суцвіть (прості і складні).
9. Запилення та його різновиди (самозапилення та перехресне запилення).
10. Функції і будова насінини і плоду. Типи плодів: сухі, соковиті; збірні; супліддя.

Розділ «Біологія тварин»

11. Членистоногі. Ракоподібні. Різноманітність ракоподібних, роль у природі та житті людини.
12. Павукоподібні, їх різноманітність (ряди павуки, кліщі), роль у природі та житті людини.
13. Комахи, їх різноманітність, роль у природі та житті людини.
14. Паразитичні та кровосисні комахи (блохи, воші, постільні клопи, комарі, гедзі, оводи) як переносники збудників захворювань людини.
15. Риби. Особливості зовнішньої та внутрішньої будови, процесів життєдіяльності. Різноманітність риб.
16. Амфібії, або Земноводні. Особливості організації, представники, роль у природі та житті людини.
17. Рептилії, або Плазуни. Особливості організації, представники, роль у природі та житті людини.
18. Птахи; особливості організації, представники, роль у природі та житті людини.
19. Пристосованість птахів до польоту. Сезонні явища у житті птахів.
20. Ссавці; особливості організації, представники, роль у природі та житті людини.

Розділ «Біологія людини»

21. Будова тіла людини: тканини організму людини, органи, системи органів. Регуляторні системи організму людини.
22. Нервова система людини
23. Ендокринна система людини. Гормони та нейрогормони, їх вплив на процеси життєдіяльності.
24. Внутрішнє середовище організму людини: склад і функції крові, лімфа. Імунітет, його види.
25. Будова кровоносної та лімфатичної систем людини. Артеріальний тиск.

26. Дихальна система людини.
27. Травлення. Травна система людини.
28. Поняття про збалансоване/раціональне/ харчування. Вітаміни, їх роль в обміні речовин.
29. Виділення. Сечовидільна система людини.
30. Опорно-рухова система людини.

Розділ «Загальна біологія»

31. Основні ознаки живого. Рівні організації життя. Методи дослідження в біології.
32. Хімічний склад клітини: органічні та неорганічні сполуки і їхня роль в організмі. Вода, її основні властивості та роль в організмі.
33. Основні властивості і принципи будови еукаріотичної клітини.
34. Фотосинтез. Значення фотосинтезу для існування біосфери.
35. Основні форми розмноження організмів.
36. Індивідуальний розвиток організму (онтогенез).
37. Генетика. Закономірності спадковості, встановлені Г. Менделем.
38. Мінливість та її види. Мутації та їхні властивості.
39. Екологічні чинники та їхня класифікація. Пристосування живих організмів до дії екологічних чинників.
40. Біосфера. Види забруднення, їх наслідки для екосистем та людини.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні підручники та навчальні посібники

1. Біологія (підручник для 7 класу). Остапченко Л. І., Балан П. Г., Серебряков В. В., Матяш Н. Ю., Горобчишин В. А. Київ : Генеза, 2020. 208 с. Лист МОН від 02.06.2020 № 1/11-3644.
2. Біологія (підручник для 7 класу). Соболев В. І. Кам'янець- Подільський : Абетка, 2021. 288 с. Наказ МОН від 10.05.2016 № 491.
3. Біологія (підручник для 7 класу). Запорожець Н. В., Черевань І. І., Воронцова І. А. Харків : Ранок, 2017. 240 с. Наказ МОН від 20.07.2015 № 777.
4. Біологія (підручник для 8 класу). Соболев В. І. Кам'янець- Подільський : Абетка, 2021. 238 с. Наказ МОН від 10.05.2016 № 491.
4. Біологія (підручник для 8 класу). Матяш Н., Остапченко Л., Пасічніченко О., Балан П. Київ : Генеза, 2021. 256 с. Рекомендовано МОН України.
5. Біологія (підручник для 8 класу). Задорожний К. Харків : Ранок, 240 с. Наказ МОН від 22.02.2021 № 176.
6. Біологія (підручник для 8 класу з поглибленим вивченням біології). Задорожний К. М., Рудич М. В. Харків : Ранок, 2021. 176 с. Наказ МОН від 22.02.2021 № 243.
7. Біологія (підручник для 9 класу). Андерсон А. О., Вихренко М. А., Чернінський А. О. 2-е вид. перероб. Київ : Школяр, 2022. 256 с. Наказ МОН від 03.12.2021 № 1306.
8. Біологія (підручник для 9 класу з поглибленим вивченням біології). Задорожний К. М., Безродова О. В., Рудич М. В. Харків : Ранок, 2022. 176 с.
9. Біологія (підручник для 9 класу). Соболев В. І. Кам'янець- Подільський : Абетка, 2021. 288 с.

Додаткові підручники та навчальні посібники

1. Задорожний К. М. Біологія. 7 клас. Київ : Основа, 2020. 128 с.
2. Зайцева О. А. Біологія 6-11 класи. У визначеннях, таблицях і схемах. Рятівник
- 3.0. Харків : Ранок, 2021. 128 с.